



შირაკი

გამოცემის მე-80 წელი

SHIRAKI

გამოქვეყნის 1937 ლიდან
დაფუძნდა 1937 მარტის 15-ით

№44 (9.805)
11 - 18 მარტი 2017 ხალა

ფასი: 50 თათრი
უფასავის გარებაზე

გასევისძება თუ არა მიღება?



გვ.3



გვ.8

დავა -

ატესტატისტის!



გვ.5

სევდიანი
ფიქრების
მხატვარი

არჩეული მარები მუშაობას 12 ნოემბრიდან დაიწყება

ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების შედეგად არჩეული მე-რები 12 ნოემბრიდან უფლებამოსილების განხორციელებას იწყებენ. 58 თვითმმართველი ქალაქის/თვითმმართველი თემის მოქმედი მერები და გამგებლები საკუთარ უფლებამოსილებას 11 ნოემბრის ჩათვლით ახორციელებენ.

21 ოქტომბრის მერის არჩევნების პირველი ტურის შედეგად 64-დან არჩეულია 58 მერი. არჩევნების მეორე ტური 12 ნოემბრს, 6 საარჩევნო ოლქში გაიმართება. ამომრჩეველი აირჩივს თვითმმართველი ქალაქის - ქუთაისის და თვითმმართველი თემების - ყაზბეგის, ხაშურის, ბორჯომის, ოზურგეთისა და მარტვილის მუნიციპალიტეტის მერებს.

მეორე ტური იმ ქალაქება და თემში ჩატარდება, სადაც მერობის ვერცერთმა კანდიდატმა 50%-იანი ბარიერი ვერ გადალახა.



გვ.4

„ლილერ“
მილიონა და
რუსეთის
გამოცდილება



გვ.2

როგორ იმუშავებს
დაგროვებითი
საპენსიონ სისტემა?

ახალი გამოცვევა დაძლეულია

4 და 5 ნოემბერს, სლოვენიის ქალაქ კოროშკაში გაიმართა საერთაშორისო ტურნირი ძიუდოში კადეტთა შორის. შეჯიბრში მონაცილეობა მიღებს 32 ქვეყნის უძლიერესმა ძიუდოსტებმა. ტურნირში მონაცილეობდა საქართველოც. ჩვენი ქვეყნის ლირსებას წარმატებული დედოფლისწყაროელი სპორტსმენი, ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონი ლემა პეტრი იცავდა. „ამ ტურნირზე ლაშა მაღალ წონაში (81კგ) იღებდა მონაცილეობას, რომელიც ერთგვარი გამოცდაც იყო მისთვის - მაღალ წონაში ამხელა მასშტაბის ტურნირზე გამოსვლა არ არის ადვილი საქმე. ძალიან სასიხარულოა ის ფაქტი, რომ ლაშამ ჩვეული მონდომებით გაართვა თავი ახალ გამოწვევას და დამსახურებულად დაიკავა პირველი ადგილი. ამავე ტურნირზე ასევე გაიმართა გუნდური შეჯიბრება, სადაც საქართველოს ნაკრებიც ჩემპიონი გახდა“ - აცხადებს მისი მწვრთნელი კახა წილაური.



ლაშას ტურნირზე გამზიდვება გარევეულ ფინანსურ პრობლემებით იყო დაკავშირებული, რომელიც დედოფლისწყაროს ასლადარჩეული მერის - წიკოლოზ ჯანიაშვილის წყალობით მოგვარდა. ლაშას პირველი მწვრთნელი კახა წიკლაური და დედოფლისწყაროს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა ცენტრი დიდ მადლობას უხდის ბატონ წიკლოზს.

გ ასხ ვისდება თუ არა მოწა?

კონსტიტუციაში მინის ფლობას-
თან დაკავშირებით ჩანანერი გაკეთდა.
„სასოფლო-სამეცნიერო დანიშნულების
მინა, როგორც განსაკუთრებული მნიშვნე-
ლობის რესურსი, შეიძლება იყოს სახელ-
მწიფოს თვითმმართველი ერთეულის,
საქართველოს მოქალაქეს, საქართველოს
მოქალაქეთა გაერთიანების საკუთრებაში.
გამონაკლისის შემთხვევები შეიძლება დად-
გინდეს ორგანული კანონით, რომელიც
მიღებული უნდა იყოს პარლამენტის სიითი
შემადგენლობის 2/3-ის მხარდაჭერით.“

მინის გასტვისებასთან დაკავშირებით
ხელისუფლების ხედვაზე პარლამენტის
აგრძარული კომიტეტის თავმჯდომარის
მოადგილე, სიღნაღი-დედოფლისწყაროს
მაჟორიტარი ირაკლი შორელავალი საუ-
ბრობს.

„საქართველოს პარლამენტიმა მიიღო არა მხოლოდ ეროვნული დოკუმენტი, არამედ ისტორიულიც. ჩემთვის, როგორც სიღანძისა და დედოფლის საკაროს მაჟორიტარისთვის, ეს საკითხი პრინციპულად მნიშვნელოვანი იყო. განსაკუთრებით კი უცხო ქვეყნის მოქალაქებზე გაცემის რეგულაცია. როცა რეგიონებში კონსტიტუციის პროექტის საყოველთო-სახალხო განხილვა ხდებოდა, მოსახლეობის მოთხოვნა ყველაზე იყო, მეტყოდ ჩაწერილიყო კონსტიტუციაში, რომ უცხო ქვეყნის მოქალაქებზე მინა არ გაიყიდება. ყველამ დავინახეთ, რომ ყველაზე დიდი შენიშვნები ამ მიმართულებით ისმოდა. მინდა მიუღლოცო ჩვენს მოსახლეობას, ეროვნელი ფორმების, კონსტიტუციის მიღება და ასევე მასში მინის გაცემის ცენტ დაზისტირება. გაყიდვება და გამონაცლისას უკვე ორგანული კანონი დაარჩეულირებას, რომელზეც შეგვარა ახლა მიმდინარეობს. სენატ რეგანულ კანონში ჩაიცირება ის გამონაცლისი და განსაკუთრებული შემთხვევებისათვის, თუ რა შემთხვევაში ეძნება უცხო მცხევნის მოქალაქეს უფლება, ძარისული მინა მიიღოს. ძალაში შესვლისთანავე კონსტიტუცია გვავალდებულებს იმას, რომ განსაკუთრებულ შემთხვევებთან დაკავშირებით ჩვენ ცალკე კანონი შევიმუშაოთ. დღემდე სხვა კანონი არეგულირებდა ამას, ხელისუფლებამ მორატორიუმი გამოაცხადა და პროცესი გავყინეთ, რადგან ჩანდა, რომ ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობა მტკიცნეულად უყურებდა მინის გასხვისების საკითხს. თუმცა ბანკებისთვის და მიკროსაფინანსო კომპანიებისთვის გარკვეული გამონაცლის მოქმედება ვარ კი უცხოებას, რომ ახალი ორგანული კანონი სრულად მოახერხებს ამ პროცესს დარეგულირებას. მზაობა არსებობს, რომ საპანკო სექტორისთვის გამონაცლისის დაშვება მოხდეს, რათა ფერმერებმა და გლეხებმა განვითარებისთვის შეძლონ მინის დატვირთვა და სესხის აღება. ეს იმიტომ, რომ არ შევაფერხოთ ინვესტიციები. საკუთრების საკითხი აპსოლუტურად ცალკე დასარეგულირებელი თემაა. ერთის მხრივ გამორჩეული შემთხვევები უნდა დაუუშვათ, რომელსაც მთავრობა განსაზღვრავს, რათა საუკეთესო პირობების შემოთავაზების დროს ინვესტიციებს საკანონმდებლო ბარიერი არ აფერხებდეს. საქართველოს კონსტიტუცია მთლიანად არეგულირებს როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მინის გაცემის წესს.

- ጥቃይኬን ካነጋጌዎችን ማያዝ, የወጪ
გაርკዋይሷል ሁኔታውን ስልጣን ተስፋል
ለማድረግ አገልግሎት የሚያስፈልግ ይችላል

— დიახ, მხოლოდ გარკვეული საინვესტიციო პირობებით უნდა მოხდეს მიწის გაცემა უცხო ქვეყნის მოქალაქეზე. იმ შემთხვევაში, თუ იმ კონკრეტულ რეგიონს, ან რაიონს რაიმე ეკონომიკურ ეფექტს მოუტანს. ამის საუკეთესო მაგალითი უკვე შემძლია მოვიყვანო, რომელიც ამ ნიერში გვქონდა სწორედ ჩემს სამაურიტარო ინტარი ლექში. ერთერთმა ინვესტორმა, რომელიც სხვათაშორის ქართველია, ქიზიყში ზეთისხილის პლანტაციები გააწერა და უზარმაშარი ზეთისხილის გადამაზუშავებელი ქარხანა ააშენა. მან გა-

- რამ გა ზარდა მინის ფასი, მოლოდინე
ბება განაპირობა?
— არა, მინის ფასი პრაქტიკულად
ძალიან სტაბილურია. ამას ვსაუბრობ
ზუსტად, რომ ქართველი ფერმერები იმ
მწვერვალზე არიან ასულები, როცა უკვე
ბევრი შეუძლიათ. გარკვეულნილად სა-
ქართველოში უკვე ჩამოყალიბდა ძლიერი
ფერმერების წრე, რომელთაც ნებისმიერი
რაოდენობის სასოფლო-სამეურნეო და-
ნიშნულების მინის დამუშავებას შეძლებენ
და ყველა სირთულეს შეეჭიდებიან. ასა-
რომ, არავითარ შემთხვევაში არ გვაძეს
საიმისოდ საქმე, რომ უცხოელების იმედ
დად ვიყოთ. დამერწმუნეთ, მინის ფასი
საქართველოში კიდევ უფრო გაიზრდება.
მაგრამ აქვე დაგაფიქსირებ, რომ თუ
ინვესტორი შემოვა, დამუშავებს ფარ-
თობს, მოიყვანს მოსავალს და გარშემო-
მაცხოვრებლებსაც მისცემს საშუალე-
ბას, რომ მათაც განავითარონ საკუთარი
მეურნეობა, რაიმე სარგებელს მოუტანს
რეგიონს, ასეთ საკითხებს განვიხილავთ
აუცილებელი საინვესტიციო პირობება, თუ
მინის დამუშავებასთან ერთად ის გადამა-
მუშავებელ სანარმოსაც აამოქმედებს, ან
ექსპორტზე გატანაზე იზრუნებს.
— ბატონი ორაკლი, ლიად განაცხადეთ
რომ ინვესტიციად არ მიიჩნევთ ისეთი
უცხოელის შემოსვლას, რომელიც დამა-
ტებით ვალდებულებას არ აიღებს და ისევე
იგივე საქმიანობას გააგრძელებს, რასაც
ქართველი... რას გულისხმობით?

- მე ახლაც ასე ვფიქრობ. წერი შექცეულება ასეთია და მოსახლეობამ განსაკუთრებული მაგალითად ინვესტიციად არ მივიჩნევთ უცხოური ერთონიანი კულტურების მოყვანით დაკავდება, მოსახლს მიიღება

ბს, მოგებას ჯიბეში ჩაიდებს და რეგიონის არანაირ სარგებელს არ მოუტანს. თუ მის მუშაობას მრავალწლიან პერსპექტივაში რეგიონის განვითარებაში წვლილის შეტანა არ შეუძლია, მაშინ აზრს კარგავს მის შემოყვანა. ანუ, რა გამოდის, ქართველ ფერმერს ვეუპნებით, რომ გვერდით გაიზის, რათა უცხოელი უნდა შემოვიყვანოთ და ახლა იმან დაამუშაოს? თუ ის უფრო მეტს და ახალს არაფერს გვთავავ ზობს, რატომ უნდა ჩავანაცვლოთ? ამა მე ინვესტიციას ვერ დავვარემევ. მითუმეტეს, რომ დღეს არცერთი ჰეტარი მიწა დაუმუშავებელი არ არის. შეგვიძლია ერთად მოვიაროთ და დავრნმუნდებით, რომ უპატრონოდ მიტოვებული ფართობები აღარ არის. ინვესტიცია გამართლებულ მაშინაა, როცა მთლიანი შიდა პროდუქტი იზრდება, რეგიონი ვითარდება, დამატებითი სამუშაო ადგილები იქმნება, ადგილობრივ გლეხებს პროდუქციის გასაღების ბაზარს ვთავაზობთ და ა.შ.

- არსებობს კონკრეტული მაგალითები როცა ინვესტიციამ არ გაამართლა?

- როგორ არ არსებობს. 2010 წელს ჩემის მუნიციპალიტეტში, ნინა ხელისუფლებამ ქედების ზონაში, დედოფლისის ყაროს სამი სოფლის მოსახლეობა წართვა 3 600 ჰა მიწის ნაკვეთი. სამ სოფელი ამუშავებდა, დღეს ის კომპანიი იგივე სამუშაოებს ასრულებდა, რასაც მანამდე ადგილობრივები. ერთადერთ ის შეიცვალა, რომ თუ მაშინ სამი სოფელი ამუშავებდა, მოსავალი მოჰყავდა და ინახავდა საკუთარ ოჯახებს, ახლა ეს მოსავალი ერთი კომპანიის მფლობელობაში ჩაიტანა და ჩვენ ამას დავვარევთა ინვესტიცია? როგორ დავვარევთა, როცა ადგილობრივების მდგომარეობა გაუმჯობესების ნაცვლად გაუარესდა. ამჯერად ორგანული კანონის დეტალები ხელისუფლებამ დაზუსტებული არ აქვს, ამაზე მუშაობა აქტიურად მიმდინარეობს. მსჯელობა გრძელდება, უმრავლესობა მთლიანად (კართულია პროცესში. არ გამოვიკიცავ, რომ ფერმერთა წრეები და არასამთავრობიო რგანიზაციებიც ჩავრთოთ და მათთა ერთად განვიხილოთ დეტალები. გვესმის რომ ეს არის ნაჩეარევად მისაღები საკითხი, ეს ჩვენს მომავალს და ხვალინდევ დღეს ეხება. საკონსტიტუციო პროექტი საჯარო განხილვებს თითქმის ყველრეგიონში დავესარი და მოსახლეობების ურთისულოვანია იმაში, რომ უმჯობესი მიწა ქართველმა ფერმერმა დამუშაოს აჯობებს ქართველი გაძლიერდეს, ვიდრული ქვეყნის მოქალაქე შემოვიყანოს და ქართველი მხოლოდ მუშად დაიქირაონ".

ახალი კანონმდებლური მინისტრის მიხედვით
სასოფლო-სამეცნიერო მინისტრის უცხოულე
ბზე გასხვისება გამოიხატლისების გარე
შე აიკრძალება. პარლამენტის აგრძარულ
საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარი
ინფორმაციით, დოკუმენტი უცხოულებე
მხოლოდ გრძელვადინ იჯარის სთავაზ
ობს. მისამ დანელის განმარტებით, არ
შემუშავებული რეგლატორები და არც სა
კონსტიტუციო ჩანაწერი მინებთან დაკა
ვშირებით, საერთაშორისო საინვესტიციო
ხელშეკრულებებს ხელს არ შეუშლის
როგორც ამას ინვესტორთა საბჭოში ფი
ქრობენ.

„საკონსტიტუციო ჩანაწერი ხელს ვე
შეუშლის. ინვესტორთა საბჭოსთან ჩვე
შეგვიძლია გვქონდეს დისკუსია ამასთა
დაკავშირებით. ამისთვის გახსნილია და
ლოგი, რადგან არსებობს ხელმისაწვდომ
მობა. ჩვენ რა გვინდა, რომ პრივატიზე
ბა გააკეთონ მიწის, თუ ხელმისაწვდომი
იყოს? მე ვფიქრობ, რომ მნიშვნელოვანი
დამუშავდეს მიწები, ინვესტიციები მოვივ
ზიდოთ და ხელმისაწვდომი იყოს. ამის
თვის იჯარის ფორმაც არსებობს, ასევე
არსებოსა უცხოური თანამონანილებითი
იურიდიული პირებისთვის მინორიტარუ
ლი პირობით, 49%-მდე თანამონანილები
ერთ სუბიექტში, ამიტომ მე ვერ ვხედა
ვერანაირ პრობლემას. თუ სერიოზულ
ინვესტორია, მას არაგითარ შემთხვევაში
პრობლემა არ შეექმნება”, – განაცხად
დანელიამ და აღნიშნა, რომ არსებულ
კანონძროებეჭით გამონაკლისებს არ ითვა
ლისწინებს.

მისივე თქმით, უცნო ქვეყნის მოქა



ლაქერზე მინტბის გასხვისების აკრძალვასთან დაუპარმოვებით მმართველ გუნდში ერთანი პოზიცია არ არსებობს.

„დეპუტატების სრული უმრავლესობა, ისევე როგორც მინისტრების, ვერ იქნება ყველა ერთ აზრზე. ყველას თავისი მოსაზრება აქვს. ეკონომიკის მინისტრს უნდა ეკონომიკის განვითარება და ამიტომ ცდილობს, რომ მაქსიმალურად ამის შესაძლებლობა გამოყენებულ იქნას, მაგრამ ამ შემთხვევაში საუბარია უმრავლესობის გადაწყვეტილებაზე”, — აღნიშნა დაწლიამ.

აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარის განმარტებით, მომზადებული კანონპროექტი სამუშაო ვერსიაა და შესაძლებელია, საკომიტეტო მოსმენებზე გარკვეული კორექტივები შევიდეს. მისივე ინფორმაციით, კანონპროექტის ინიცირება საგაზაფხულო სესიაზე იგეგმება.

შეგასხვნებთ, რომ ინგვესტიორთა საბჭომ მიწის საკუთრებასთან დაკავშირებული სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციები სასოფლო-სამეურნეო მიწის საკუთრებასთან დაკავშირებულ კანონმდებლობაში ცვლილებების შესახებ მთავრობას წარუდგინა. საბჭო აღნიშვნას, რომ საკონსტიტუციო ცვლილება შესაძლოა წინააღმდეგობაში მოდიოდეს ორმხრივი ინგვესტიციების ხელშეკრულებებთან, რომელიც საქართველოს 30-მდე ქვეყანასთან აქვს გაფორმებული

გასულ კვირს ქართველ ფერმერებ-
თან გამართულ სპეციალურ შეხვედრაზე
ამ საკითხებზე ისაუბრა საქართველოს
პრეზიდენტმაც. გიორგი მარგალიაშ-
ვილაძე მინის გასხვისების აკრძალვის
შესახებ ერთ-ერთი ფერმერის შეკითხვას
უპასუხა და აღნიშნა, რომ არ ითანხმება

„იყოდება საქართველო“ – ამ პათეტიკურით ჩაიწერა კონსტიტუციაში, რომ მინა არ უნდა გაიყიდოს. მე მგონა, რომ კონსტიტუციაში, აი ამ რაღაც უშინაარსო, პრანგზა ფრაზის ჩანერით, ჩვენს სოფლის მეურნეობას სირთულე შეუქმენით. მიზანი იყო დიადი, ნათელი, რომ კონსტიტუცია მიგველო, მაგრამ ახლა ჩვენ უნდა ვიფიქროთ ამ მიღებული კონსტიტუციის პირობებში როგორ შევამციროთ ის ზიანი, რომელიც ჩვენ მიყაყენეთ, ამა თუ იმ სექტორს. ჩემი აზრით, ერთ-ერთი მთავარი რაც აქ. ამ შემთხვევაში გასაკეთებელია ეს არის სახელმწიფო გარანტიების უზრუნველყოფა იმისთვის, რომ მინის ბაზარი შედგეს. როცა უცხოელებს ავურკალეთ მინის ყიდვა, შესაბამისად ბანკებთან ჩვენ მის საგარანტიო ფასიც დაუგდეთ, აა ეს უნდა იქნას კონპენსირებული რაღაც ფორმით. თუ აი ამ ლექსის ჩანერა გინდა კონსტიტუციაში და ჩანერე ეს პათეტიკა, ახლა მიდი, დაუზრუნდი ფერმერს და ჰკიოთხ: რამდენად ოოლად მიდის სოფლის მეურნეობაში ფული, რამდენად მზად არიან ბანკები სესხების გაცემაზე? თუ ეს ასე არ არის, მაშინ კეთილი ინტებე და ეს სადლებრძელო აიღე და დააბალნეს ფინანსური ნაკადებით იმისთვის, რომ რაღაცნარად ქვეყანაში მინის ბაზარი ამა თუ იმ ფორმით შედგეს“, – განაჯახადა საქართველოს პრეზიდენტმა.

0501 მარტინოვლიშვილი

შენიშვნა: გაზეთ „შირაქის“ წინა ნომერში გამოცემულ წერილში „საქართველოს პანკი Ⅷ მოსახლეობა“ კომპანია „ჯეო აგროს“ დირექტორად მოხსენიებული ბესიკ ქავთარაძის ნაცვლად უნდა ენერგოს ბესიკ თერივაძე.

„ლილი“ მიღებოა და რუსეთი გაერცლილა



როგორც ვიცით, 2016 წლის დეკემბრიდან, დედოფლის შეკაროს მუნიციპალიტეტში, მიმდინარეობს ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის - „მოქალაქეთა ჩართულობა ეკონომიკური განვითარებისათვის“ („PROCEED“-განმახორციელებელი HEKS-EPER და-ასოციაცია ELKANA) - განხორციელება. იქნებ გვითხრათ, ამ პროექტის არსის და მიზნების შესახებ?

-ამ პროექტის მთავარი არსი ლი-
დერ მიღებული მიღებული მიღებული
პროექტის განხორციელება სოფლის
თემებში, თავდაპირველად, 1991 წელს
დაიწყო ევროკავშირის ქვეყნებში და
განსაკუთრებული პოპულარობის გამო-
ის ევროკავშირის ფარგლებს გარეთაც
გავრცელდა. LEADER მიღებული გეო-
გრაფიულ არეალზე დამყარებულ, ქვე-
კიდან ზემოთ მიმართულ მიღებულის
ნიშავს და უაღრესად მნიშვნელოვანია,
რადგან ადგილობრივ მცხოვრებლებს
ექლევათ შესაძლებლობა, მონაწილეო-
ბა მიღებული გადაწყვეტილებების მიღე-
ბის და ადგილობრივი სტრატეგიული
დოკუმენტის შემუშავების პროცესში.
ისინი თავად განსაზღვრავენ პრიორი-
ტეტებს ადგილობრივი კონტრექსტისა და
ადგილობრივ დონეზე არსებული საჭი-
როებების გათვალისწინებით. ქვეყნის
პროექტის განმსაზღვრელი დოკუმენ-
ტები თანხვედრაშია ამ მიღებულისთან.
პროექტი ითვალისწინებს საგრანტო
კომპონენტსაც.

- რა არის ადგილობრივი განვითარების ჯგუფის ფუნქცია და მიზნები?

- አዲግብ ሰላም የዚህ በትክክል የሚያስፈልግ ይገልጻል

ფის აერთოახებს ადამიანურ და ფისახსურ რესურსებს ცველა სექტორიდან, როგორიცაა საჯარო, სამოქალაქო და კერძო ბიზნესი... ასევე მხარს უჭერს ადგილობრივ ინიციატივებს შემდგომი რეგიონული და ადგილობრივი განვითარებისთვის, პარალელურად იგი აძლიერებს დიალეგსა და თანამშრომლობას სხვადასხვა მხარეებს შორის ერთობლივი ძალისხმევით. ლაგი წარმოადგენს აქტიური მოქალაქეებსგან შემდგარ სამოქალაქო პლატფორმას, რომელიც მიზნად ისახავს რეგიონში, სოფლად ცხოვრების გაუმჯობესებას, ხელს უწყობს ინოვაციური პოლიტიკის გატარებას, რადგან თანამედროვე მიდგომები და ტექნოლოგიები უაღრესად შნიშვნელოვანია სოფლის განვითარებისთვის, სწორედ ამიტომ **LEADER** მიდგომა მოიცავს ინოვაციების ადგილობრივ დონეზე ხელშეწყობის ელემენტებს. ადგილობრივი განვითარების სტრატეგიას უნდა ჰქონდეს მრავალდარგობრივი განვითარების მიმართულება და აერთიანებდეს რამდენიმე სფეროს. ამგვარ მიდგომაში მნიშვნელოვანია, ასევე, ქსელური მუშაობა, რაც გულისხმობს ინფორმაციის გაზიარებას, ადგილობრივი მცხოვრებლებისა და იურიდიული პირების გამოცდილების და კომპეტენციების გაზრდას. არსებობს ქსელური მუშაობის სხვადასხვა მეთოდები, როგორიცაა: ინსტიტუციური, ეროვნული, რეგიონული და ადგილობრივი, თითოეული მათგანი ძალზედ მნიშვნელოვანია მთლიანი პროცესისთვის და საკუთარ როლს ასრულებს, ქვეყანაში სოფლის განვითარებაში. მთლიანი პროცესი თავისითავად გულისხმობს ადგილობრივ განვითარების ჯგუფებს შორის და დაინტერესებულ მხარეებს შორის

ତାନାମ୍ଭରମଲ୍ଲବାଦୀ, ରାତ୍ରି କେଲୁ ଉଚ୍ଚପୁଣ୍ଡଳସ
ୟୁକ୍ତେତେ ଶୈଫେଗ୍ରେବୀର ମିଳନ୍ତେବା ଏବଂ କୋ-
ଯୁଦ୍ଧ ମୁକ୍ତେବାରେ ମର୍ମବାଦୀରେ ସାକ୍ଷେତ୍ତ-
ବର୍ଗବ୍ରେଣ୍ଟି ତିରନ୍ଦବ୍ରେବୀର ଗ୍ରାମପରିବର୍ତ୍ତନେବା
ତାନାମ୍ଭରମଲ୍ଲବାଦୀ ଶୈଫେଲ୍ଦେବୀ ମିଠାରତ୍ତୁଲ୍ଲି
ପ୍ରିୟାମା ସାହରତମ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ମିଠନ୍ଦେବୀକ୍ଷେତ୍ର,
ରନ୍ଧାରନ୍ଧାରିପାଦ ତ୍ରୈରିତ୍ରୈରନ୍ଧାରୀବା ଏବଂ ରାନ୍ଧାରନ୍ଧାର
ଦେଶ ଶମରିବ ତାନାମ୍ଭରମଲ୍ଲବାଦୀ ଏବଂ ତ୍ରିରାନ୍ଧାରି-
ପିଲାନାଲ୍ଲୁରି-ଲ୍ଲିଙ୍ଗରତା ଜଗପୁତ୍ରେବୀ ଶମରିବ
ତାନାମ୍ଭରମଲ୍ଲବାଦୀ, ଆସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ, ସାହରତାଶମରନ୍ଧାରିବ
ଦ୍ଵାରା ତାନାମ୍ଭରମଲ୍ଲବାଦୀ, ମାଗାଲିତାଦ,
ପାରତ୍ବନୀନ୍ଦ୍ର କ୍ଷେତ୍ରାବାଦତାନ୍. ଅଧିକିଲ୍ଲବରିଗ୍ରହ
ଗାନ୍ଧିତାର୍ଥୀବା ଏବଂ ର୍ଯ୍ୟାଗିନ୍ବନ୍ଦୀ ସିଲାରାଦୀବ
ଦ୍ଵାରା ଶୈମପିରିରେବୀ ଦ୍ଵାରା ଏବଂ ଆମନ୍ତ-
କ୍ଷୀଦେଖୁଣ୍ଣି ଅଧିକିଲ୍ଲବରିଗ୍ରହ ସାକ୍ଷିରିବରେବୀର
ମ୍ୟାତ୍ରିପାଦ ଶୈଫେଗ୍ରେବୀ, ଶୈମଦ୍ଵାରମି ଗାନ୍ଧିତାର୍ଥୀ
ଦୀବ ଶୈମବୀର ଶୈଫେଗ୍ରେବୀର ଏବଂ ଗାନ୍ଧାନ୍ତ୍ରପ୍ରକାଶ
ଫିଲ୍ମବ୍ରେବୀର ମିଲ୍ଲବ୍ରେବୀର ଏବଂ ନାର୍ମାତ୍ରପ୍ରକାଶବୀରି-

თვის ერთმნიშვნელოვნად სასარგებლოა აქტიური დიალოგი ადგილობრივ ხელისუფლებასთან და ბიზნეს სექტორისა ნარმომადგენლებთან. სწორედ ასეთი თანამშრომლობით მიღწევა ევროპისა სამეზობლო პროგრამის - სოფლისა და სოფლის მუსიკურნების განვითარების პროექტის (ENPARD) მთავარი მიზნები.

-განვლილი პერიოდში რა აქტივობები განხორციელდა ამ პროექტის ფარგლებში
-პროცესი ამ პროექტის ჩათვალში

-პირველ ეტაპზე პროექტის ხელმძღვანელის და პროგრამის კოორდინატორების მიერ ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრები მუნიციპალიტეტის ყველა ტერიტორიულ ირგანოში შეხვედრებს ესწრებოდნენ დაინტერესებული პირები ადგილობრივი თვითმმართველობიდან, სამოქალაქო და პიზნეს სექტორები-დან. შემდეგ მოხდა სამუშაო ჯგუფის შერჩევა და სხვადასხვა ორგანიზაციულ-ადგილისგან საკითხების მოწესრიგება, შემუშავდა ადგილობრივი განვითარების ჯგუფის დებულება, შიხა განაწესი. ამის შემდეგ, თვეების განმავალობამი, მიმდინარეობდა LAG-ში გამტკიციანების მსურველთა განაცხადების მიღება, პარალელურად, პროექტის მერძე დაქირავებული ექსპერტები იწერდნენ ღრმა ინტერვიუებს ადგილობრივ პასუხისმგებელ პირებთან, მუშაობდნენ ლაგის და კერძო სექტორს ფოკუს ჯგუფებთან (სოფლის მეურნეობა, ტურიზმი, კულტურა, სპორტი და ახალგაზრდობა) ადგილობრივი განვითარების სტრატეგიული მიმართულებების გამოსავალებად და საბოლოო დოკუმენტის შესამუშავებლად. ამ შეხვედრების დროს გამოვლენილი უნარების შესაბამისად, ტერიტორიული ორგანოების მიხედვით, საჭარო

და სამოქალაქო სექტორიდან, თავად ლაგის წევრების მიერ, თანაბარპრო პორციულად შეირჩა მმართველობით საპფოს-ბორდის და პროექტების შერჩევის კომისიის წევრთა კანდიდატურები. სექტემბერში ჩატარდა გენერალური ანსამბლეის (ლაგის) კრება, რომელმაც ფარული კენჭისყრით აირჩია ბორდის და კომისიის წევრები. მუნიციპალიტეტის გამგებელი, პროექტის მიხედვით, ავტომატურად, გახდა ბორდის წევრი, ხოლო გადაწყვეტილებების მიღების დროს ვეტოს ტოს უფლება მიენიჭა პროექტის უშუალო, აღმასრულებელ ხელმძღვანელს მოგვიანებით, ბორდის მიერ არჩეული იქნა პრეზიდენტი(გელა გველუკაშვილი) და ვიცე-პრეზიდენტი(ნიკოლოზ ჯანიაშვილი).

-როგორც ვიცით, ოქტომბრის შუა რიცხვებში, როგორც LAG-ის პროექტების შერჩევის კომისიის ნევრო მუნიციპალიტეტის გამგეობიდან, მონაწილეობდით ადგილობრივი სამოქმედო ჯგუფის განვითარებისათვის რუმინეთში დაგეგმილ საინფორმაციო გაცვლით ტურში, რამაც გვეტყოდით ამ ვიზიტთან დაკავშირდით და მართვის მიზანით დაგენერირდებოდა.

-სადაც ვიზიტორებს მასპინძლობა
გვიწევდა „HEKS-EPER რუმინეთი“
სწარმომადგნელობა. ვიზიტი ითვა
ლისწინებდა რუმინული გამოცდილე
ბის გაზიარებას და პარტნიორული
გუნდური მუშაობის პრინციპების და
ნერგვას დედოფლისნყაროს LAG-ის
წევრებში, რადგან ინდივიდუალურად

კაცი უკანისა ხილიაო”, ასე, რომ სხვათა
გამოყდილება, კარგი იქნება თუ ცუდი,
ჩვენს სასიკეთოდ უნდა გამოვიყენოთ.

ჩვენი ვიზიტი განხორციელდა რუმინეთის ჩრდილოეთ მხარეში ქლუჯის ოლეში, სადაც მოვიარეთ მაღალმთანი საკურორტო ზონის სათემო გაერთიანებები-კომუნები, შევხვდით ადგილობრივ მერებს და მათგან უშუალოდ მოვისმინეთ იმ საქმიანობების და უკვე დასრულებული პროექტების შესახებ, რომლებიც ერთობლივად განხორციელდა ლაგის და ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ. მოვიარეთ ფარვას, რებრას, სალვას, რომულის, ფუმიტრას, ნასაუდის, ბისტრიცას ადმინისტრაციული ერთეულები, დრაჟულას მიწების მხარე და სხვადასხვა ლირსშესანიშნავობებთან ერთად, პირადად ვნახეთ ის ობიექტები, რომლებიც განხორციელდა რუმინეთის ის LAG-ის მიერ. უნდა აღინიშნოს, რომ აქ ძირითადად ინფრასტრუქტურული პროექტებია განხორციელებული, სპორტული, საგანმანათლებლო და ტურისტული (ეკო-აგროტურიზმი) მიმართულებებით. ვნახეთ ევროსტანდარტების დონეზე მოწყობილი ლია სპორტული მოედნები და სპორტდარბაზები, გახანგრძლივებული სასწავლო დაწესებულებები (AFTER SCHOOL-ები) ბალის და დაწყებითი სასკოლო ასაკის ბავშვებისთვის, სკვერები, რეკრეაციული ადგილები, საოჯახო სასტუმროები (აგროტურიზმის პროფილით), ტურისტული საინფორმაციო ცენტრები; ვენვით LAG-ის ოფისს ბისტრიცაში და დავესწარით ბისტრიციბის დღესასწაულს, სადაც ლია ბაზრობაზე გამოტანილი იყო ადგილობრივი მწარმოებლების მიერ დამზადებული პროდუქტი (ძევეული, სასმელი, მარინადები, რძის ნაწარმი, ტყბილეული, სუვენირები), აქვე იყო შესაძლებელი სხვადასხვა კერძების დაგემოვნება.

დედოფლისნყაროს
LAG-ის წევრების ვიზი-
ტი იყო საქმაოდ მნიშ-
ვნელოვანი გამოცდი-
ლების მისაღებად და
სამომავლო საქმიანობე-
ბის სწორად დასაგეგმა-

ამ რამდენიმე დღის წინ კი, ასევე, გამოცდილების გაზიარების მიზნით, კაჭრეთში ჩატარდა საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის ლაგების წარმომადგენელთა სამუშაო შეხვედრა პარტნიორული თანამშრომლობის მიზნით. პრეზენტაციების შემდეგ შეიქმნა ერთობლივი სამუშაო ჯგუფები საერთო სტრატეგიული მიმართულებების და პრობლემების გამოსავლენად, ერთობლივი გადაწყვეტილებების მისაღებად და პარტნიორული ურთიერთობების გასაღრმვებლად.

ესაუბრა
ლალი გეხრიშვილი

ინტერარეტირებული მთაბეჭდილებები ბის გაზიარება და ერთმანეთში აზრთა გაცვლა-გამოცვლა მნიშვნელოვანი ქართული სამომავლო საქმიანობაში სწორი გადაწყვეტილებების მისაღებად. რუმინი ნეთმა მსგავსი პროექტის განხორციელება დაიწყო 6 წლის წინ და 2 წელია იქაური LAG უკვე დამოუკიდებლად განაგრძოს ფუნქციონირებას და სამთავრობო დონეზე ხელისუფლებასთან და ადგილობრივ მერებთან თანამშრომლობას, ამ ვიზიტის დროს ბევრი რამ მოგვეწონა, რაღაც არ მოგვეწონა, თუმცა ეს გამოცდილება ყველა შემთხვევაში დადგებითად აისახება ჩვენს საქმიანობაში. ძველი ქართული სიბრძნეა: „წინა



სევდის ფიქრების მხატვარი

ფიროსმანის სიცოცხლე მისი სიკედლის შემდეგ დაიწყო... სიცოცხლეში დაუფასებელი, კიბის ქვეშ გარდაცვლილ მხატვრის ნახატები დღეს მილიონებადაა შეფასებული. ეს ტრაგიზმი ყველაზე პირველად ნიკო ფიროსმანის ცხოვრებამ დაგვანახა და რეალობასთან თვალი გაგვასწორებინა. ბეჭის ირონიაა ისიც, რომ დღეს ის ქვეყნის სიამაყე, ქართველთა საფიცარია. და მაინც, ლადო ასათანის სტრიქონები მასხენებს თავს-

„ეს რამდენი რამ და იხატია, გამძიდებულსარ ფერის ღოვლათით, ახლა ეკელასთვის ცხადზე ცხადია: არც გაჭარი ჰარ, არც ბედი ღოლათი!“

4 ნოემბერს, მართალია ძალიან მოკრძალებულად, მაგრამ მაინც აღინიშნა მირზაანში ფიროსმანობა. ტრადციულად არ ულალატია ჩვეული საქმითი ჩვენი კულტურისა და ძეგლთა დაცვის



სამსახურს. ღონისძიება ქალბატონ ცარი მარტინშვილს მიპყვდა. გამოვიდნენ ადგილობრივი ფოლებული ანსამბლები. შესრულდა ცეკვები, ნაირთხეს ლექსები ფიროსმანზე. ღონისძიების მასპინძელი იყო მუზეუმის დირექტორი ანზორ მაძარაშვილი, რომელმაც მუზეუმში შეგვიპატიუა და რამდენიმე ორიგინალის აღმოჩენისა და მუზეუმის ექსპონატად შეძინა თაობაზე ისაუბრა.

— „მე მოგიყვებით ფიროსმანის რამდენიმე ორიგინალის აღმოჩენის ისტორიას. მაგალითად „შირაფი“ ინახებოდა კერძო კოლექციონერთა, 1996 წელს ის შეგარდნაში ფონდმა გვიყიდა ვალერი ასათანის დიდი ძალის მეცნიერებით და გადმოგვცეს ჩვენ. საინტერესო ისტორია აქვა „კალონბა“-ს, მოგეხსენაბარი, რომ „კალონბა“ ეკუთვნიდა მწერალთა კავშირს. როდესაც მწერალთა კავშირი დაარსდა, მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე იყო პოეტი სიმონ ჩიქოვანი. ერთხელაც, სარაჯიშვილის ბინა გადასცეს მწერალთა კავშირს. არსებობს ინფორმაცია, რომ თავის დროზე ფიროსმანს უნდოდა, სარაჯიშვილს თვალში მოხვედროდა. ყველაფერს აკეთებდა, მაგრამ სარაჯიშვილი რატომდაც ყურადღებას არ აქცევდა. ერთ მშენებირ დღეს შექმნა ეს ნახატი - „კალონბა“ და მიუტან სარაჯიშვილს. სარაჯიშვილმა კვლავ ყურადღება არ მაიცია, ნაიღოდა და სადაც დადო, როდესაც სარაჯიშვილი გარდაიცვალა და მწერალთა კავშირი დაუშფლა მის სახლს, ლადო გუდიაძელი იყო მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე სიმონ ჩიქოვანთან სტუმრად. ლადომ უთხრა, რომ მოდი სხვენში ავიდეთო, ავიდენ და რას ხედავ,

რალაც დახეული მუყაო გდია. ლადომ აიღო და რას აბობი, ეს ხომ ფიროსმანიათქვა. წალო სახლში, განმინდა, შეართა ეს და მწერალთა კავშირში ეკადა კარგა ხან. შემდეგ, ირაკლი აბაშიძე რომ იყო მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე, მან აიღო „კალონბა“ და თქვა, ეს უნდა იყოს ფიროსმანის მუზეუმში და ასე დაუბრუნდა ფიროსმანის მუზეუმს ეს დიდებული კომპოზიცია. „დათვი ბელებით“ - ეს ნახატი კულტურის სამინისტრომ იყოდა 30-იან წლებში, რაც შეეხება „რუსთაველი“ და „თამარს“. ის ეკულება იოსებ მეგრულიძეს. იმ დროს შეთანხმებული ვიყავა მასთან, რომ მე უნდა შემიძინა, მაგრამ მეგობრობის მუზეუმი რომ არსებობდა, იმათ შეიძინეს, ამაზე ძალიან გავმნარდი და ავტეხე ჩხუბი. მერე მითხვეს, გაჩერდიო, ჩვენ ჩამოვთან და ბალანიდან ბალანსზე გადმოგვემთო. მართლაც, ჩამოვიდა 20 კაცი და ბალანიდან ბალანსზე გადმოგვცეს. მინდა მოგიყვეთ „მალანებზე“. კირილე ზდანეკის კარგი კოლექცია ჰქონდა. ამ კოლექციიდან კულა გასხვისა და დაიტოვა მხოლოდ ორი ნამუშევარი: „შავი ლომი“ და „მალანებზე“. ეს ნამუშევარი თავის დროზე შავ ვანოსთან იყო საბურთალოზე დაცული. ადგნორ და ზდანების მატყიდე. მერე ზდანების ქალმელი და ლიანდაგი შევიძინოთ ჩვენ. შავი ლომი უფროს ქალს მისცა, ეს კიდევ დაუტოვა უმცროს ქალს. უმცროსი ქალი მუშაბდა სამხატვრო აკადემიში, ვკითხე მას, რომ ხომ არაფერო ჰქონდა შემორჩენილი ფიროსმანის კოლექციიდან, მან მითხვა, რომ ჩვენ ფიროსმანი გვაქვსო. მივედი სახლში და რას ხედავ, ერთ-ერთი საუკეთესო ნამუშევარი ფიროსმანისა, რაც კი ფიროსმანს დაუხატავს. შავ ფონს რასაც ხედავ, ეგ არის მუშამისი ფერი და ვერ შევმჩნევ, რომ სალებავი არ არის. ზდანების ქალს რომ ვუთხარი, რამდენად გაჰყიდით-მეტქი, მოდი შენ მითხარი ფასიო. მე შევთავაზე, 5 ათასი მანეთი რომ მოგიტანოთ, კაბულობი იქნებოთქი, — კიო და იმ დროს მანქანა მემ-

იდგა. წიკო რკინიგზის სამორიგეოში იყო. ხატვამ იმდენად გაიტაცა, რომ მორიგეობა სულ გადავინიშა. ამ დროს დერეფანი ის უფროსმანის სამთარი ისროლა. გამარტობული წიკო უფროსს მივარდა და იატაზე დასცა. „თავი დაანებე, საბასაურიდან დაგითხოვგა,“ — ცდილობდა მხატვრის დამშვიდებას მისი მეგობარი. „რისი უფროსი, რა უფროსი,“ — ყვიროდა ფიროსმანის, თავი დაანებებიდან დაგითხოვგა, მაგალი, მშვიდი, ამაყი, მაგრამ გულში ჩამარხული რალაც მწუხაურით.“

მეგობამ ზდანევიჩებმა მიშელ ლე-დანტიუსთან ერთად თბილისის სხვადასხვა უბრძებში ფიროსმანის ნახატების შეგროვება დაიწყეს. მედუქნები ზოგჯერ კაპიკებად აძლევდნენ ნახატებს, ზოგჯერ კი დიდი ბრძოლა სჭირდებოდათ „ფა-

რანერა „სარძეო“. ჩვენენ მობრუნდა, ლირსეულად თავი დაგვიკრა და განაგრძო მუშაობა. ეს შეხვედრა დამამახსოვრდა: თეთრ კედელთან დგას მხატვარი დახეულ შავ პიჯავები, თავზე ახურავს რბილი ფეტრის ქუდი. მალალი, მშვიდი, ამაყი, მაგრამ გულში ჩამარხული რალაც მწუხაურით.“

მეგობამ ზდანევიჩებმა მიშელ ლე-დან-

ტიუსთან ერთად თბილისის სხვადასხვა უბრძებში ფიროსმანის ნახატების შეგროვება დაიწყეს. მედუქნები ზოგჯერ კაპიკებად აძლევდნენ ნახატებს, ზოგჯერ კი დიდი ბრძოლა სჭირდებოდათ „ფა-

უქიმი, შემაქცევარი. ლუნებაო წემო მეგლო, გართ ღამეთა მთეველი, სულ გადავინიშა ტეირთები. კიდევ ბევრი სადღეგრძელო დაგვინდი და გულში ჩამარხული რალაც მწუხაურით.“

გალაკტიონი

მართლაც გათავისუფლეს „უკიდურესი უხეშობისთვის“.

მეგობრების დიდი თხოვნის შემდეგ უკან დააბრუნება, მაგრამ ნაგებობა-თა და ლიანდაგის რემონტის სამსახურში გადაიყანება, მოგვიანებით კი — სატვირთო მატარებლის ლიან პლატფორმი სკონდუქტორად. სუსტი კანმრ-

თელობის გამო მუდმივად ავადმყოფობდა და იძულებული გახდა სამსახურიდან წასვლის განცხადება დაეწერა: „გთხოვთ ხელმეორედ დამტხოვოთ სამსახურიდან, რადგან ავად გავხდი ქრონიკული სურდოთ, რომელიც სკონდუქტორი მიშლის ავადმყოფობა მეტად ცუდი მაგალითის მიმკრინა სხვა მოსამსახურების წინაშე.“

მეორე გვერდზე უფროსის რეზოლუცია: „ფიროსმანი დათხოვილი შევიძინოთ ჩემი განცხადების და რევმატიზმი.“ განცხადების მეორე გვერდზე უფროსის რეზოლუცია: „ფიროსმანი დათხოვილი შევიძინოთ მაგალითის მიმკრინა სხვა მოსამსახურების წინაშე.“

ზოგი და ადგილის თბილისში ჩამოსულმა კირილე ზდანევიჩმა ნახატების შეგროვება განაგრძო. დაადგინა, რომ ორთაჭალაში, ელდორადის ბაღში იყო ბევრი ნამუშევარი. ზდანევიჩი ეჭვმა შეიპყრო, რომ ნამუშევრები განადგურებული იქნებოდა, რადგან ცოტა ხელის ნინ ეს ადგილი დაარბიეს. მაგრამ ელდორადიში შესკლისთანავე გულზე მოეშვა. აიგანზევე დაინახა ლეგენდარული „შურაფი“ და „ორთაჭალის ტურფა“. მასპინძელმა კიდევ რამდენიმე ნახატი მიჰყიდია ზდანევიჩის იაფად, მათ შორის იყო „შავი ლომი“. კირილეს დიდი შერიც დასტურდა, რომ ნახატი მრავალი წლის წინ განვითარდა და მტკიცნდა გაერთიანდებოდათ.

როდესაც მატკიცნდა მარტინოვის შემანისტებს".

ილია ზდანევიჩმა პრესაშიც გამოაქვეყნა წერილი, რომელსაც საშინელი რეაცია მოპყვა. „უსწავლელი მხატვარი და მისი „მეცენატები“ ძლივს მოჩიტული ბარტყებით,“ მაგრამ ფიროსმანისამდი ინტერესი დაითიდებდე მატულობით. 1913 წელს მისი სურათები მოსკოვის პირველი ფიროსმანის სახლის მიმედინდა.

ლალი მეხრიშვილი,



რამდენიმე აფასება, ძმები ზდანევიჩები იყენებენ.

“ფიროსმანი დათხოვილის დათხოვინა მეტად სასურალო მიმკრინა სკონდუქტორი მისი ზდანებიდან და მათ შორის ვარო. ასე აღმოგარინებული კიდევ 9 აღმიანი, ვინც გაიოლ შემორჩენულობა და მიუკუტნებული ფული პატრონს. სწორება ამ სიტყვების გამო, 1972 წელს, პირველ ფიროსმანისა და კავშირის დაუშფლა მის სახლს, ლადო გუდიაძელი იყო მწერალთა კავ



1959 WLIS NOEMBERI

○ QEDEBIS ZONASI MRAVALJER ARMACI NES ISTORIULI MISVNELOBIS ISETI NIVTEBI, ROMLEBIC, MCNIER-MUSAKTA AZRIT, MEKUTVNEBA ZVELI WEL TARRIX VIS V-III SAUKUNEBS. ARMCENEBA GAAM DIDRA SAQARTVELOS SAXELMWFO MUZEUM, RISTVISAC MUZEUMA IS MOSWAVL EEBI DAAJILDOVA, ROMEL TAC SOFELSI ES NIVTEBI SEMXVEVIT IPOVES. AMAS GARD SEQTEBERSI, MDINARE ALAZNIDAN ERTI KILOMTRIS DASOREBIT, NAQALAQARIS MXLOBLAD ARMOACINES SPILOS, SAM CLIQA CXENIS, IRMSA DA MARTORQIS ZVLEBI, ROMELIC PALEOLITUR XANAS, ANU MLIONI WLIS WINA PERIODS MEKUTVNEBA. ASETI ARMCENEBI ISVIATIA SAQARTVELOSI.

○ SWRAFI TEMPIT XORCIELDEBA SAMREWELO OBIEQEPEBIS PROGRESI, MGRAM ASE AR ITQMS WITELWAROS KIRIS QAR XNIS KADREBIT DAKOMPLEQEPEBAZ MAR-TALIA QARXANA GEGMEBS GADAWARBEKIT ASRULEBS, WARMTEBA UFRO METI IQ NEBODA KVALIFICIURI KADREBIT ROM IYOS DAKOMPLEQEPEBAZ. QARXNIS UFROS INJINRAD MUSAOBIS G. SMRNOVI, ROMEL SAC ARA AQVS UMRLESI GANATLEBA. MSENEBEL INJINRAD - V. NESTORIAKI, ROMEL SAC AM MMARTULEBIT SASUALO SASWAVLEBELIC ARA AQVS DAMFAVREBULI DA AR SEUZLIA AWARMOOS RAIME WESIERI MSENEBLOBA. XOLO MMARACEBLAD MUSAOBIS UMRLESI GANATLEBIS MONE AGRONOM SAMKARAZE ASE PROGRESI AR MIRWEVA.

○ WITELWAROS SAXALXO GANATLEBIS PROFKA SIREBM UZRUNVELYO MSAWALE BELTA SAM DRIANI EQSKURSIA AZERBAIJANIS MOZME RESPUBLIKASI. DAATVALIERES ZAQATALA, KIROVABADI, NUXI DA AXALI QALAQI MNGECAUJI, MSI HESI DA WAL-SACAVI. MSAWALEBLEBI DIDI STABEWDI LEBEBIT DABRUNDEN DA AXALI ENERGIIT SEUDGEN MUSAOBAS. WINA KVIRAS IGI VE MRSUTIT AZERBAIJANI DAATVALIERES SOFEL SABATLOS KOLMEUNEBOIS AXAL GAZRDEBM.

○ SAWIROA MSAWALETA KOLEQTURI SVLA KINOSI. KLASIS XELMRVANEBS SAARMARDELO GEGMEBIS ERT-ERT SAKITXAD SETANILI AQVT MSAWALETA KINO SI SVLA, MGRAM XSIRAD SEUSRUEBELI RCEBA MZEI ISAA, ROM SAKOLMEUNE KLUBIS MSENEBLOBA QVEM QEDSI AR DAMFAVREBULA. KARGI IQNEBA, TU KULTURIS GANYOFILERA MANANDIS MOZRAVI KINOTI DAGVEXMAREBA DA CVNEBA SKOLIS SENOBASI MOXDEBA.

○ QVEM QEDSI DIDI XANIA DAMFAVRDA SASOFLA AMBULATORIISA DA AFTIAQLIS TVIS GANKUTVNILI SENOBIS SIGAKETIL MOWOBA. MSI EQSPLUATACIASI GADACEM SEUWNAREBLAD WIANURDEBAIMS GAMO, ROM KAREBI AR ARIS CAMOBMULI. ES MEDICINIS MUSAKTA DA MROMELI MSALEOBIS ZALZE UKMYOFILEBAS IW-E VS. SAWIROA SAMSNEBLO SABWOM QMEDITI ZOMEBI MIROS.

○ WITELWAROS MLICIS UFROSI, AMKANAGI MELIQIZE, GVATYOBINEBS, ROM UNEBARTVOD MUSAOBIS GAM AVTOMROL OZASVILS AEKRZALA MRTVA. QVEM QE DIS MKVIDREBS NINOSVILSA DA WUWLASVILS, ROMLEBMC ZVELI NAWILEBI DAN AVTOMANQANEBI ARADGINES DA PIRADSARGELOBASI HQONDAT, CAMDERTVAT DA KOLMEUNEBOAS GADAECAS DASASLELAD. XOLO, MOQALAE SARDION FIROSMANAS VILS AVTOMANQANA POBEDA DAIL UQA, TAVISIVE BINAZE, ERTI WLIS VADIT.

1960 WLIS NOEMBERI

○ SOFELI ARBOSIKI MFLIANAD RADIOCIFIREBULIA, TITQMS YVELA OJAXSI DGAS RADIOPRODUTORI, MGRAM SEIZLEBA ITQVAS-FORMLURAD. SOFLIS RADIO QSELI CARTULIA ZEMO MCXAANIS RADIOKVANZSI. TITQOS RADIO GAYVANI LOBA NORMALURIA, KVANZIC MUSAOBS, MGRAM RADIOEBIDAN COAMC ZLIVS ISMS. YURI ZED ROM MADO, MINC VERAVERS GAIGONEB. ARBOSIKELBI SAMARTLIAN PRETENZIAS GAMSTQVAMEN, ROM ISMENDNEN RADIOGADACEMBS DA AXAL-AXAL, SASIXA RULO AMBEBS.

○ WITELWAROSI ERT-ERTI KETILMOWOBILI DA EKONOMURAD ZLIERI SOFELIA ARBOSIKI. BIBLIOTEKA MDATAVSES WUWIAN, GAUREMONTEBEL OTAXSI. ARC SAKMARISI INVENTARI AQVS DA RAC GAACNIA ISIC MOZVELEBULIA. MAGIDEBEZ GADASAFAREBLIS MAGIVRAD GAYVITLEBU LI GAZETEBI UFARIAT. GANA ASET SOFELS EKADREBA ASETI YURMUGDEBELI BIBLIOTEKA? AXLA SITYVA SASOFLOSABWOS DA GAMEOBAS EKUTVNIS.

○ SOFEL QVEM QEDSI KOLMEUNEBOIS SAGZAO BRIGADIS MDUQNELI MUSAOBIS GAM SOFLIS GZEBI MUXEDAVIA. KOLMEUNEBOIS GAMEOBIS TAVMDOMRIS MOADGILE N. AXALASVILI GVATYOBINEBS, ROM UKVE GANIXILES BROGADIS EA MORCENIS SAKITXI DA GAMSASWOREBLAD DAISAXA RONISZIEBANI. CVENS FURCLEBEZ GAKRITIKEBULI IYO MRZAANIS KOLMEUNEBOIS GAMEOBAC. MSI TAVMDOMARE TARASVILI GVATYOBINEBS, ROM MATAC DAISAXES GEGMEBI NAKLOVANEBA GAMSASWOREBLAD.

1967 WLIS NOEMBERI

○ UKANASKEL XANS SOFEL ARBOSIKI MISVNELOVANI YURADREBA EQCEVA QUEBIS KETILMOWOBIS SAQES. UKVE MOAS FALTDA CENTRALURI QUCA, XRESAVENDANARCEN SAUBNO GZEB SAC. ARBOSIKI ERTERTI GANVITAREBULI MKAREA WITE LWAROSI.



○ WITELWAROS SKOLEBIS MEOTXEKLASELEBIS SAINTERESO EQSKURSIA SEDGA STAMBA-REDACQIS SENOBASI. MOWAFEEBMA DIDI GULISYURIT DAATVALIERES SABEWDI DAZGEBI DA GAECNEN GAZETIS MN-QANAZE BEWDVIS YVELA PROCESS. AMVARONISZIEBEBI CVENS SENOBASI INTENSIURAD XDEBA.

○ MRAVALM AXALM SENOBAM DA KETILMOWOBILM QUACM DAAMSVENA SOFELI ZEMO QEDI, MGRAM AXLA JERI MDGA ADMINISTRACIULI SENOBIS AGEBAZE. AI, AXLAC MSENEBLEBI ENERGIULAD MUSAOBEN SAMSARTULIANI ADMNISTRACIULI SAXLIS MSENEBLOBAZE, SADAC SOFLIS ADMNISTRACIA DAIDEBS BINAS.



(STILI DACULIA)

ՈԼՈՒԱ մարդկությանը գովազնի

Մշտական պատճեն պահպան կատարում է Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսումնական նշանակության պատճենները:

Հայաստանի Հանրապետության պատմական և մշակույթի համար պահպան և ուսում

